

VEILIGHEID – JAMO

JAMO is een geheugensteuntje dat we gebruiken om goed voorbereid het water op te gaan. Het betekent:

Afkorting	Wat wordt er bedoeld?
J ezelf	Zorg eerst dat je jouw eigen persoonlijke uitrusting op orde is en geschikt is voor wat je gaat doen. Belangrijk zijn bijvoorbeeld de weersomstandigheden, het vaarwater en duur van de activiteit. Denk aan zaken als zwemvest, regenkleding, warme kleding, zonnebrand, eten en drinken,
A nderen	Als je jouw eigen spullen op orde hebt, help dan de anderen om hun spullen op orde te maken.
M ateriaal	Persoonlijke uitrusting in orde? Maak dan de boot in orde. Zorg dat je alles hebt en dat het materiaal geschikt is voor wat je gaat doen. Als je eenmaal op het water zit dan is het veel lastiger of onmogelijk.
O pdracht	Als de bemanning en boot er klaar voor zijn, dan kan je gaan doen wat je van plan was. Doe dat natuurlijk op een veilige manier zodat bemanning en schip veilig thuis komen en anderen (schepen, mensen, natuur) ook niet in gevaar komen.

Nu denkt vraagt men zich nog wel eens af waar dit JAMO gedoe nu voor nodig is. *Er is toch geen probleem?*

Dat is maar deels waar. Als je onvoorbereid het water op gaat dan bepalen de omstandigheden voor jou of je wel of niet (sneller) in de problemen komt. JAMO is bedacht nadat tijdens een aantal zomerkampen achter elkaar vlet- en sloepbemanningen in de problemen gekomen. Dat is verklaarbaar want de omstandigheden tijdens een ZOKA zijn anders. Het vaarwater is groter, zeiltochten zijn anders en als het weer omslaat dan zijn de gevolgen ervan groter. Dus als het fout gaat, dan gaat ook erger fout. Hieronder staan een paar voorbeelden.

Voorbeeld 1: JAMO juist voor ervaren kadetten.

Het was een frisse dag tijdens ZOKA en voorspellingen waren dat het ging regenen. De bemanning was de sloep aan het optuigen toen het begon te regenen. Een onderofficier begon eerst de kadetten te helpen met het aantrekken van de regenkleding en tegen de tijd dat ze zelf haar pak aan deed, was ze al doorweekt en koud. Een uur later kregen we bericht dat we de onderofficier op moesten pikken want de kou had haar tol geëist. Omdat het een onderofficier was moest er een onderofficier uit de vlet worden gehaald en naar de sloep worden gebracht. Inmiddels stond er een windkracht 6 op het IJsselmeer en stonden er golven van 1 a 1½ meter. De Pax moest er naartoe en vervolgens met twee man in de MOB eerst naar de vlet, daarna naar WR1 en dan naar de Pax. Dat was een vrij gevaarlijke onderneming waardoor het probleem van van de eerste persoon meteen gevolgen had voor anderen.

Moraal van het verhaal. Het lijkt goed als een onderofficier eerst voor de kadetten zorgt en dan pas voor zichzelf maar helaas werkt dat dus niet zo. **Je kan pas voor anderen zorgen als je eerst voor jezelf zorgt.** Daarnaast is het zo dat het erger is als een ervaren kadet uitvalt dan wanneer het een minder ervaren cadet betreft. Als in het voorbeeld het een kadet geweest was, dan had de sloep wel door kunnen zeilen met een kadet minder. Een ervaren kadet is meestal onvervangbaar. Dus, als je niet voor jezelf zorgt dan zadel je anderen met jouw probleem op.

Voorbeeld 2: Het gaat fout op het slechtste moment.

Een vlet slaat niet ongewild om als het een tropische zomerdag is en je vlak bij het strand bent op een rustig meertje. De kans dat het fout gaat is groot als de omstandigheden daartoe leiden.

Tijdens een korpsdag in het najaar waren de omstandigheden pittig. Harde stroming, lage temperatuur van lucht en water en windkracht 6 met windstoten. Bij dit soort omstandigheden zie je dat het optuigen van de vlet al een uitdaging kan zijn. Toen men ging zeilen had de ervaren vletcommandant moeite om de vlet onder controle te houden. Juist toen was er een kadet die zijn zwemvest was vergeten en zonder zwemvest in de vlet zat. Als de vlet was omgeslagen ... en dat gebeurde echt bijna een paar keer ... dan is het nog maar de vraag of de kadet in die omstandigheden het overleefd had.

En een vlet kan gewoon omslaan Een paar jaar eerder was er een bij de spoorbrug omgeslagen bij omstandigheden die iets minder erg waren dan bovenstaand voorbeeld. Toen had gelukkig iedereen wel een zwemvest aan en heeft iedereen er goed vanaf gebracht.

Of een paar jaar weer daarvoor We voeren den Oever uit met een sloep en er stonden flinke golven. Een jonge kadet werd zeeziek en zat op het achterdek over de rand te spugen. Bij een flinke deining viel hij overboord. Het duurde 10 minuten voordat we hem weer opgepakt hadden en toen was hij flink onderkoeld en kon zich nauwelijks bewegen. Als hij geen zwemvest aan had gehad dan had hij het niet overleefd.

Het kan dus goed misgaan.... Een aantal jaren geleden gingen vier volwassen mannen (niet van het korps) met een motorboot van Almere Haven naar Amsterdam en weer terug. Op terugweg sloegen de weersomstandigheden om en begon de boot te zinken ... juist toen ze op het Markermeer zaten en niet in de buurt van de kant waren. Ze hadden geen zwemvesten. Twee hebben het overleefd, twee niet.

Moraal van het verhaal. Door de voorbereiding altijd op dezelfde manier te doen (JAMO) voorkom je dat je belangrijke zaken vergeet. Het dwingt je tot nadenken voordat je het water op gaat. De omstandigheden bepalen of je er wel of niet mee wegkomt als je niet goed voorbereid het water op gaat.

Voorbeeld 3: Even wachten aub

Hoe vaak komt het wel niet voor dat de vlet getuigd is en men zit te wachten totdat een kadet zijn persoonlijke spullen gevonden heeft (of iets anders verzonnen heeft)? Best wel vaak. Dat zie je regelmatig op de zaterdagen maar zeer zeker ook tijdens zomerkampen. Het grappige is bij zomerkampen dat er altijd wel een bemanningscheck gedaan wordt maar dat die gericht is op de kadetten (de Anderen dus...) en niet op alle onderofficieren. Vervolgens gaat men naar de sloep en zie je een aantal minuten later een onderofficier op de Pax verschijnen die nog even zijn eigen spullen bij elkaar moet rapen. Tijdens het optuigen van een sloep zijn onderofficieren hard nodig dus als die er op dat moment niet is dan loopt dat vertraging op. Vooral als die onderofficier niks heeft en spullen van anderen moet lenen/zoeken. Dit geldt natuurlijk ook zeer zeker voor kadetten.

Moraal van het verhaal. Als iedereen nu van tevoren al zijn persoonlijke spullen op orde heeft, dan kunnen die snel gepakt worden, vergeet men niks en kan er snel begonnen worden met optuigen.

Voorbeeld 4: Op het water problemen oplossen is altijd lastiger.

Tijdens een zomerkamp kreeg de Pax op het IJsselmeer een oproep om een vlet in problemen te helpen. Het was fris en er stond op dat moment windkracht 5. Eenmaal bij de vlet aangekomen bleek het touwtje van de stag kapot te zijn. Toen de vletcommandant gevraagd werd waarom hij de stag niet repareerde zei hij dat hij de enige was die kon zeilen en hij het roer niet kon los laten om de stag te repareren. Hij had zelfs reserve touwtjes bij zich maar daar kon hij niks mee.

Moraal van het verhaal. De vletcommandant is het IJsselmeer op gegaan met ondeugdelijk materiaal en een onervaren bemanning. Het repareren van de stag zou een eenvoudig klusje geweest zijn als de vlet nog aan de kant lag. Maar midden op het grote water met een onervaren bemanning is dat toch een ander verhaal.

Voorbeeld 5: Houd rekening met veranderende omstandigheden.

Op een bloedhete zomerdag tijdens het zomerkamp gingen de sloepen voor een uurtje het water op om een showtje admiraalzeilen te geven voor de vips. Omdat het niet lang zou duren had de bemanning weinig drinken en bescherming tegen de zon meegenomen. Na de show kwam er de mededeling dat eerst de grote schepen de haven in zouden gaan. Dat ging niet soepel en dat ene uur werden uiteindelijk 5 à 6 uur op het water. De meeste bemanningsleden hadden een zonnesteek opgelopen en kwamen totaal gesloopt van het water.

Moraal van het verhaal. Wees voorbereid dat het soms anders loopt dan gedacht. Dat bijvoorbeeld het weer slechter wordt of je langer op het water zit.

Dit waren slechts een aantal voorbeelden waarom we met JAMO begonnen zijn. Het wil niet zeggen dat er met JAMO niks kan gebeuren maar het verkleint wel de kans erop.